

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNSKA TECKENSPRÅK – det 72:a mötet

Tid onsdagen den 9 oktober 2019 kl. 10.00–15.00

Plats Finlands Dövas Förbund rf:s stora mötesrum A3.44, Ljusa huset, Helsingfors

Närvarande:

medlemmar Alf Ekström
Sanna Paasonen
Taina Petäjäinen
Juhana Salonen ordförande
Mari Virtanen

sekreterare Maria Andersson-Koski

Leena Savolainen

gäster Riitta Lahtinen Föreningen Finlands Dövblinda rf (§ 4)

Janne Kankkonen Finlands Dövas Förbund

tolkar Tomas Uusimäki

Ari Savulahti

Frånvarande:

medlemmar: Jarkko Keränen

Elina Tapio

Mikaela Tillander

FÖREDRAGNINGSLISTA

§ 1 Mötet öppnas

Ordföranden öppnade mötet kl. 10.16.

§ 2 Mötets laglighet och beslutsförhet

Ordföranden konstaterade att mötet är lagligt sammankallat och beslutsfört.

§ 3 Mötets föredragningslista

Till meddelanden tillades tre nya ärenden. För övrigt godkändes föredragningslistan utan ändringar.

§ 4 Vi inleder diskussion om dövblindas teckenspråk

Riitta Lahtinen, kommunikationschef i Föreningen Finlands Dövblinda rf besökte mötet och berättade om föreningens lexikonarbete. Vi diskuterade också hur Teckenspråksnämnden kan stödja dövblindas lexikonarbete.

På Finlands Dövblindas webbsida finns följande **tecken**:

<https://kuurosokeat.fi/palvelut/kommunikaatiopalvelut/viittominen/kuurosokeusalan-viittomia-taydenna-linkit/>:

- gym <https://youtu.be/IGw8V1Dsgjk>

- hörsel <https://youtu.be/qUO0PsGLW2c>
- syn <https://youtu.be/2KLPgmSMB7s>
- punktskrift <https://youtu.be/Vt9VeNs2sog>
- haptik-området <https://youtu.be/-uPq7Mp8nJM>
- Tecken för kortkommandon och hur de utförs på mottagarens kropp <https://kuurosokeat.fi/wp-content/uploads/2019/08/Komenton%C3%A4pp%C3%A4inten-viittomat-julkaisu.pdf>

och **haptiska signaler (fi: haptiisi) som används i socialhaptisk kommunikation:**
<https://kuurosokeat.fi/palvelut/kommunikaatiopalvelut/sosiaalihaptinen-kommunikaatio/>:

- haptiska signaler i småbarnspedagogik <https://kuurosokeat.fi/palvelut/kommunikaatiopalvelut/sosiaalihaptinen-kommunikaatio/haptiisit-paivakodissa-taydena-linkit/>
- haptiska signaler för miner https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/90382/Aarela_Anna.pdf?sequence=1
- haptiska signaler i slalombacken lasketteluhaptiisit https://kuurosokeat.fi/wp-content/uploads/2019/06/laskettelussa_kaytettavia_sosiaalisia_pikaviesteja.pdf
- snabbmeddelanden <https://kuurosokeat.fi/palvelut/kommunikaatiopalvelut/sosiaalihaptinen-kommunikaatio/pikaviestit/>
- haptiska signaler för tandemcykling <https://youtu.be/uZ-73D5GDUI>
- haptiska signaler i sjukhusmiljö <https://kuurosokeat.fi/wp-content/uploads/2019/06/Sairaala-haptiisit.pdf>
- haptiska signaler för ridning (på kommande)

Lahtinen förde fram att både dövblinda och tolkar hoppas på att det genast skapas tecken för nya begrepp eftersom bokstavering är på tungt och långsamt. I många fall är det tolken som skapar tecknet, i samband med att denna förklarar ett begrepp för den dövblinda. Språkgemenskapen är liten och det är svårt att fatta gemensamma beslut om tecken.

Som en del av lexikonarbetet berättade Lahtinen om redigeringsarbetet med punktskriftsterminologi. Arbetet genomfördes i samarbete med två tolkstuderande från Diak och målet var att skapa etablerade tecken för centrala begrepp på området. Tolkarna samlade tecken genom att intervjua personer som lär sig punktskrift, en person som använt sig av punktskrift en längre tid samt en person som lär ut punktskrift. Alla tecken som berörde punktskrift och som föreföll vara i allmän användning, valdes ut ur de inspelade intervjuerna. För samma begrepp kunde det alltså förekomma flera teckenmotsvarigheter.

Sammandrag av diskussionen

Sekreteraren sammanställde en promemoria av den livliga och mångsidiga diskussionen. I mötesprotokollet antecknades Teckenspråksnämndens rekommendationer för att utveckla lexikonarbetet.

- a) I det redaktionella lexikonarbetet är det bra att inkludera personer som tecknat sedan de var barn. På så sätt kan man lättare hitta och skapa tecken som följer en naturlig teckenspråkig teckenbildning.
- b) Det vore viktigt att flera dövblinda skulle ha möjlighet att kommentera materialet före (eller efter) publicering.

- c) Vi rekommenderar att de som utför lexikonarbetet också bekantar sig med arbetsmetoderna för Signwiki-ordböckerna vid Finlands Dövas Förbund.
- d) Ifall dövblindas tecken publiceras i Signwiki, skulle också döva¹ och förstaspråksanvändare (t.ex. coda) lättare hitta tecknen och kunna kommentera dem. En gemensam publikationsplats för dövas och dövblindas tecken skulle dessutom föra grupperna närmare varandra.
- e) Det är viktigt att tecken tecknas på ett naturligt sätt i videorna. Det rekommenderas alltså inte att man t.ex. ändrar ställningen på handen där artikulationen utförs för att handformen ska synas bättre. Tecken som syns otydligt rakt framifrån kan filmas från sidan, snett bakifrån eller uppfifrån. Det är också möjligt att editera in två parallella vyer på videoinspelningen (se Finlands Signbank <https://signbank.csc.fi/dictionary/gloss/1364>).

Diskussionen uppfattades som konstruktiv, lyckad och konkret utvecklande. Även om det först kändes som om att det finns en svåröverkomlig gräns mellan dövblindas och dövas språkformer, började denna gräns upplösas i takt med att diskussionen framskred. Vi nådde också ett ökat samförstånd om att dövblinda kan dra nytta av dövas språkintuition då nya tecken skapas eller uppkommer spontant.

Riitta Lahtinen förde fram att Finlands Dövblinda tyvärr inte har tillräckliga resurser för att genomföra alla Teckenspråksnämndens rekommendationer för lexikonarbetet. En del av förslagen kan dock beaktas och på sikt är det möjligt att utveckla lexikonarbetet enligt rekommendationerna i samarbete med andra (t.ex. Finland Dövas Förbund).

§ 5 Justering av föregående mötesprotokoll

Föregående mötesprotokoll (11.6.2019) godkändes utan förändringar. Protokollet på svenska och på finskt teckenspråk justeras senare eftersom de inte var klara i tid.

§ 6 Val av person som gör det teckenspråkiga mötesreferatet

Mari Virtanen valdes redan i juni till den som gör det teckenspråkiga mötesreferatet.

§ 7 Arbetsfördelning mellan Teckenspråksnämnden och teckenspråksrådgivningen

Janne Kankkonen presenterade den nya språkrådgivningen som kommit i gång 24.9.2019 (<https://www.kuurojenliitto.fi/fi/kielineuvonta>, <https://www.kuurojenliitto.fi/sv/teckenspraken/sprakradgivning>). På två veckor har språkrådgivningen fått tio frågor som berör finskt teckenspråk och sju frågor som berör finlandssvenskt teckenspråk. De flesta frågor har rådgivningen besvarat genast eller samma dag. Så gott som alla svar har givits i tecknad form. Majoriteten frågor har handlat om teckenspråkiga motsvarigheter till olika begrepp, men det finns också exempel på andra typers frågor. De som kontaktat språkrådgivningen har varit översättare, tolkar, teckenspråksstuderande, forskare och specialsakkunniga. Responsen på den nya servicen har hittills varit genomgående positiv.

Beslut 1

Vi diskuterade arbetsfördelningen mellan Teckenspråksnämnden och teckenspråksrådgivningen. Preliminärt skissade vi upp arbetsfördelningen på följande sätt:

---

¹ Begreppet ”döv” använder vi här på samma sätt som dövblinda, alltså för personer som är döva och seende.

- Språkrådgivningen är en tjänst som språkanvändare (och övriga) kan vända sig till med olika frågor som berör våra teckenspråk. I regel ges svar på kort varsel, genast eller samma dag.
- Teckenspråksnämnden som sammanträder fyra gånger om året, reagerar betydligt långsammare på frågor men kan däremot behandla frågor av mer allmän karaktär. Till nämndens ansvarsområde hör mer principiella språkfrågor, språkpolitik och påverkansarbete.
- Teckenspråksnämnden kom med önskemålet om att språkrådgivarna i fortsättningen närvarar som gäster vid nämndmötena. På detta vis kan nämnden och språkrådgivarna stöda varandras verksamhet. Språkrådgivarna reder ut ifall närvaro på nämndmötena är möjlig inom ramarna för deras kontrakt vid förbundet.

§ 8 Övriga ärenden

Inga övriga ärenden.

§ 9 Meddelanden

- a) Juhana, Janne och Leena berättade om konferensen TISLR 13 (Theoretical Issues in Sign Language Research) som ägde rum i Hamburg 26–28.9.2019. Forskare från Finland höll sammanlagt fem presentationer på konferensen, varav fyra var posterpresentationer. I konferensen deltog sammanlagt 12 finländare.
- b) Delegationen för språkärenden ordnade 24.9.2019 en tillställning om teckenspråk tillsammans med Finlands Dövas Förbund. Teckenspråksnämnden var inbjuden och på plats var sekreterarna Leena Savolainen och Maria Andersson-Koski. Under tillställningen visades också Juhana Salonens fina videohälsning ”Teckenspråkets betydelse för barnets identitet”.
- c) Yle har producerat och publicerat sex delar av barnprogrammet Bärtil på teckenspråk <https://areena.yle.fi/1-50250425>. Janne Kankkonen och Annika Aalto tecknar finlandssvenskt teckenspråk i programmen som i övrigt är på svenska.
- d) Murray, Joseph J & Wyatte C Hall & Kristin Snoddon, 2019. Education and health of children with hearing loss: the necessity of signed languages. Bull World Health Organ 2019, 97:711–716. Available <https://www.who.int/bulletin/volumes/97/10/19-229427.pdf>.

§ 10 Följande möte

Följande möte hålls 18.11.2019 kl. 10–15.

§ 11 Mötet avslutas

Ordföranden avslutade mötet kl. 14.54.

Vid protokollet

Justerat av

Maria Andersson-Koski
sekreterare

Juhana Salonen
ordförande

Textbilaga. Nämnden för finländska teckenspråk, det 72:a mötet, § 9, punkt b.

Delegationen för språkärenden: tillställning om teckenspråk den 24 september 2019 kl. 8.30-12.

Delegationen för språkärenden ordnar i samarbete med Finlands Dövas Förbund en tillställning om teckenspråk. Avsikten med tillställningen är att ge en översikt av läget av teckenspråk i Finland men också bredare inom Europarådet samt att höra Nya Zeelands erfarenheter om främjandet av teckenspråkigas ställning och rättigheter.

Julkisuus-salen, Södra esplanaden 10, Justitieministeriet

Program

- 8.30 Morgonkaffe**
- 9.00 Öppnandet av tillställningen**
ordförande Pirjo Hiidenmaa, Delegationen för språkärenden
- 9.10 En översikt över teckenspråken i lagstiftningen och regeringsprogrammet**
lagstiftningsråd, enhetschef Timo Makkonen, justitieministeriet
regeringssekreterare Maija Iles, justitieministeriet
- 9.30 Småbarnspedagogik och förskoleundervisning samt stimulansprogrammet för det finlandssvenska teckenspråket**
undervisningsråd Jussi Pihkala, undervisnings- och kulturministeriet
- 9.45 Videohälsning: Teckenspråkets betydelse för barnets identitet**
projektforskare Juhana Salonen, Jyväskylän universitet
- 10.00 Frågor**
- 10.10 Teckenspråk i klagomål till diskrimineringsombudsmannen**
överinspektör Pamela Sarasmo, diskrimineringsombudsmannens byrå
- 10.25 Teckenspråkigas rättigheter i Europeiska rådet och i dess medlemsländer**
utredningens författare Eeva Tupi, numera sakkunnig i Förbundet för mänskliga rättigheter
- 10.45 Teckenspråk i Nya Zeeland**
Associate Professor Rachel McKee, Victoria University Wellington, School of Linguistics and Applied Language Studies
- 11.15 Frågor och diskussion**
- 11.30 Tillställningen avslutas.**